

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Βον,

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (α).

Οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι, βιαζόμενοι νὰ ζητήσωσι τὰ πρὸς τροφήν ἀναγκαῖα ἐκ τῶν ἐξωτερικῶν τῆς φύσεως ἀντικειμένων, ἔγειναν κυνηγοὶ εἰς ὄρεινους καὶ πετρώδεις τόπους, ἄλιεῖς περὶ τὰς ὄχθας, καὶ γεωργοὶ ἢ ποιμένες εἰς τὰς πεδιάδας (β). Ἀλλ' ὁ ἠθι-

(α) Ὅμηρος καὶ οἱ Σχολιασταὶ αὐτοῦ παλαιοὶ καὶ νέοι, Ἡρόδοτος Στράβων, Ποιηταί, Μυθογράφοι, καὶ Ἱστορικοί.

Ὅρα πρὸς τούτοις,

Siebelis. Ἑλληνικά: Seu antiquiss. Grecor. Historia. Leipsig. 1800.

Ev. Fethii. Antiquit. Homer eccl 1743

W. A. de Marées. versuch. über die Culter der Griechen zur zeit des Homer. ect Berlin. 1797.

G G. S. Körpke, und ch. Hæpfner über der Kriegswesen der Cricchen in Heroïchen, Zeitalter. ect Berlin 1807.

Lambert - Bos. Antiquités de la Grèce. Paris 1769.

Robinson. Antiquit. Gréques. Paris 1822.

Clavier. Les Temps primit. de la Grèce. Paris. 1805.

Hist. et Memoires del' Academ. des inscrip. et belles-tettes de Paris. Paris 1717.

Barthelemy. voyage du Jeune Anacharsis.

Letres Atheniennes. traduites del' Anglais. Paris 1803,

Recherches philosoph. sur les Grècs. par de Paw. Berlin. 1788.

Ὅρα τὰ ἀπκντα τοῦ σοφοῦ Εὐναίου, πρὸς τὸν ὁποῖον χρεωστεῖ τὴν περὶ Ἀρχαιοτήτων ὑπεροχὴν τῆς ἢ πολυμαθῆς Γερμανία.

(β) Οἱ δὲ ἀφ' ἀλισίας, ὅσοι λίμνας, καὶ ἔλη, καὶ ποταμοὺς, ἢ θάλασσαν τοιαύτην προσοικοῦσιν· οἱ δὲ ἀπὸ ὀρνίθων, ἢ θηρίων ἀγρίων· τὸ δὲ πλεῖστον γένος τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τῆς γῆς ζῆ, καὶ τῶν ἡμέρων καρπῶν. (Ἄρισ. πολιτ. Βιβλ. Α'. Κεφ. Γ'. §, 3—8.)

κός χαρακτηρ τῶν ἀγρίων εἶναι πάντοτε καὶ πανταχοῦ ἡ ἀρπαγή· ἡ δὲ ὑπεροχὴ τῆς δυνάμεως, ὁ κανὼν τοῦ δικαιώματος ἐνὸς ἐκάστου (α). Ὁ χρυσοῦς Αἰὼν εἶναι γέννημα ποιητικῆς φαντασίας· καθότι ἡ ἔλλειψις γίνεται αἰτία πολέμου, ὄχι εἰρήνης καὶ ἡσυχίας. Ὁ δὲ ἄνθρωπος μὴν εὐχαριστούμενος, φαίνεται, ἀπὸ τὴν ἐνεστῶσάν του κατάστασιν, ἐνόμισεν, ὅτι οἱ πρὸ αὐτοῦ ἦσαν εὐτυχέστεροι, συμπεραίνων ἡμαρτημένως τὴν παρακμὴν τοῦ Κόσμου, τὴν εὐδαιμονίαν τῶν πρώτων χρόνων, καὶ τὴν ὑπαρξίν τοῦ χρυσοῦ Αἰῶνος, ὅστις κεῖται ἔμπροσθεν πάντοτε καὶ ὄχι ὀπίσθεν τῶν κοινωνιῶν. Τὸ ἀνθρώπινον γένος τελειοποιεῖται καθ' ἐκάστην, ἂν ἡ καταδυναστεία, ἡ τυραννία τῶν προλήψεων, ἡ φυσικὴ τις καταστροφή, δὲν ἐμποδίσωσι τὴν πρόοδον αὐτοῦ εἰς τὸν πολιτισμὸν καὶ τὴν εὐζωΐαν.

Παραλείπεται εἰς τὴν ἔρευναν τοῦ Γαιωλόγου ἡ δεινὴ ἐκείνη ἐποχὴ, καθ' ἣν τὰ καλύπτοντα τὰς εὐρυχώρους πεδιάδας τῆς παλαιᾶς Σκυθίας πελάγη, ἀφοῦ διέρρηξαν τὸ ἀσθενὲς τοῦ Βοσπόρου ἔμφραγμα (β), ἐχύθησαν εἰς τὴν κοιλάδα τῆς ἤδη καλουμένης Μεσογείου Θαλάσσης, καὶ καταποντίζοντα τὴν ἀρχαίαν

(α) Οὐκ ἔχοντός πω αἰσχύνην τούτου τοῦ ἔργου (τῆς ληστείας), φέροντος δέ τι καὶ δόξης μᾶλλον. Θουκυδ. Ξυγγρ. Α. Κεφ. α. §. 5.

(β) Πολλοὶ ἐκ τῶν νεωτέρων ἐπολέμησαν τὴν γνώμην τῶν παλαιῶν. Ὁ Στράβων, μετὰ τὸν Ξάνθον καὶ Στράτωνα, ἐξηγεῖται οὕτω· « φησὶν οἷσθαι τὸν Εὐξείνον μὴ ἔχειν πρότερον τὸ κατὰ τὸ Βυζάντιον στόμα· τοὺς δὲ ποταμοὺς βιάσασθαι καὶ ἀνοῖξαι τοὺς εἰς αὐτὸν ἐμβάλλοντας· εἶτα ἐκπεσεῖν τὸ ὕδωρ εἰς τὴν Προποντίδα καὶ τὸν Ἑλλήσποντον. Τὸ δὲ αὐτὸ συμβῆναι καὶ περὶ τὴν καθ' ἡμᾶς Θάλατταν. Καὶ γὰρ ἐνταῦθα τὸν κατὰ στήλας ἐκραγῆναι πόρρω, πληρωθείσης ὑπὸ τῶν ποταμῶν τῆς Θάλαττης, κτλ. (Στράβ. Βιβλ. 1. Κεφ. 3. Ἴδε τὴν Γαλλ. μετάφρασιν καὶ τὰς σημειώσεις τοῦ Γοσσελίνου.)

Ὅρα Διόδωρ. Σικελ. Βιβλ. Γ'. §. 47.

Müller Γενικὴ Ἱστορία (Ἑλλάς.)

Λεκτονίαν, ἠνώθησαν μετὰ τῶν ὑδάτων τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ. Αἱ ἄχανεῖς ἀμμώδεις πεδιάδες τῶν βορείων μερῶν ἀποκαθιστῶσι πιθανωτέραν τὴν ιδέαν τῶν Γεωγράφων· οἱ δὲ σκόπελοι, αἱ ὑπὸ τῶν θαλασσῶν ῥίζαι, φυτὰ καὶ κτίρια φανερώουσιν, ὅτι τὰ νησῖα τῆς Ἑλλάδος ἐχωρίσθησαν κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἀπὸ τῆν μεγάλην στερεάν· ἡ δὲ θάλασσα ὑψωθείσα ἐσχημάτισε τοὺς κόλπους τῆς Κορίνθου, Εὐβοίας κ.τ.λ. Αἱ ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν ὀρέων εὐρισκόμεναι κογχύλαι, τὰ ποικίλα, ἀπλᾶ ἢ ἀναμεμιγμένα μετὰ κρατηρικῶν προϊόντων σρώματα, καὶ αὐτὴ ἡ πρώτη ὄψις τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, φανερώουσιν ἐναργῶς παλαιούς πολλούς καταποντισμούς, κρατηρικὰς ἐκρῆξεις, καὶ δυνατοὺς κλονισμούς. Οἱ κατακλυσμοὶ τοῦ Ὠγυγίου καὶ Δευκαλίωνός εἰσιν ἱστορικαὶ ἀλήθειαι (α). Τοιαῦται ἐλεῖναι καταστροφὰι ἔρριψαν πολλάκις τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν ἀρχαίαν αὐτῶν νηπιότητα, καὶ ἀναντιρρήτως ἐμπόδισαν τὴν πρόοδον τοῦ πολιτισμοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐνῶ ἡ ἄνω Ἀσία καὶ Αἴγυπτος ἐκαλλιέργουν ἤδη τὰς ἀναγκαιοτέρας τέχνας, καὶ μέρος ἐπιστημῶν. Εἰς τοιοῦτους καταποντισμούς αἱ ὑψηλότεραι κορυφαὶ τῶν ὀρέων διεσώθησαν, καὶ οἱ εἰς αὐτὰς καταφυγόντες ἄνθρωποι διεφύλαξαν ζώπυρα, κατὰ τὴν ῥῆσιν τοῦ θεοῦ Πλάτωνος, τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους (β). Πλὴν ἡ πρόοδος τοῦ ἀνθρω-

(α) Κατὰ τὸν Εὐσέβιον, ὁ κατακλυσμὸς τοῦ Ὠγυγίου συνέβη κατὰ τὸ 1796 Ε.Π. Χ. ἤγουν 230 ἔτη πρὸ ἐκείνου τοῦ Δευκαλίωνος.

Ὅρα Διόδωρ. Σικελ. Βιβλ. γ'. Κεφ. XL. IX. Ὁ αὐτὸς λαλεῖ περὶ ἐνὸς ἄλλου, ὃς τις κατεπόντισε τὴν Σαμοθράκην. Βιβλ. γ' §. 640. Ὁ Tournefort, ὁ Pallas καὶ ὁ Delametterie (theorie de la terre) συμφωνοῦσι μετὰ τὴν γνώμην τῶν παλαιῶν Συγγραφέων. Ἡ Γαιωλογία καὶ ἅπασαι αἱ φυσικαὶ ἱστορικαὶ ἐπιστῆμαι ἀποδεικνύουσι τετραγωνικῶς, ὡς λέγουσι, τὴν ὑπαρξίν τοῦ παγκοσμίου κατακλυσμοῦ· ἀλλὰ τὸ τοιαῦτον δὲν ἐμποδίζει τοὺς μερικούς, ὡς τὸν τῆς Βοιωτίας, Θεσσαλίας, κ.τ.λ.

(β) Ὡς αἱ τότε περιφυγόντες τὴν φθορὰν σχεδὸν ὄρειοί τινες ἀνεῖν νο-

πίνου νοός είναι βραδυτάτη κατ' ἀρχάς. Ἡ ἐλαχίστη ἀνάπτυξις αὐτοῦ ἀπαιτεῖ αἰῶνας μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν πρώτων κοινωνιῶν. Ἡ δυσκολία, καὶ ἡ τῶν ἀναγκαίων ἀβεβαιότης περιόριζεν τὴν προσοχὴν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν φυσικῶν χρειῶν, ἐμποδίζουσα τὴν ἐκτύλιξιν τῶν ὑψηλοτέρων δυνάμεων τῆς διανοίας· ἀλλ', ἀφοῦ ἀπαξ γευθῆ ὁ ἄνθρωπος τὴν πραγματικὴν ὠφέλειαν τῆς μετὰ τῶν ὁμοίων του συμβιώσεως, ζητεῖ καὶ φθάνει εἰς ἀνώτερον βαθμὸν εὐζωίας.

Ἡ Ἄνω Ἀσία, μήτηρ τῶν ἔθνων, καὶ κοιτίς, ἴσως, τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἐκαλλιέργει πρὸ πολλοῦ, ὡς εἰρέθη, τὰς πλειοτέρας Ἐπιστήμας καὶ Τέχνας. Αἱ Ἀστρονομικαὶ παρατηρήσεις τῶν Ἰνδῶν ἀναβαίνουν ὡς ἔγγιστα 2250 ἐτῶν Π. Χ. Ἀλλ' αἱ τῶν Χαλδαίων, τὰς ὑποίας ἔστειλεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὴν Βαβυλῶνα ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος, εἰσι πολὺ παλαιότεραι καὶ ἀκριβέστεραι, κατὰ τὴν γνώμην τῶν νεωτέρων Ἀστρονόμων. Τοῦτο προὔποθετεῖ πολλῶν αἰῶνων ἀρχαιότερον πολιτισμόν· καὶ τοιοῦτος ἦτον, τῷ ὄντι, εἰς τὴν Ἄνω Ἀσίαν εἴκοσι σχεδὸν ἑκατονταετηρίδας πρὸ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Ἰνάχου εἰς τὴν Ἑλλάδα· ὥστε, ἂν ἡ μετὰ ταῦτα πρόοδος τῶν Ἀσιανῶν δὲν ἦναι ἀνάλογος ὡς πρὸς τὴν ἀρχαιότητα, αἴτιον βεβαίως εἶναι ὁ ἐκ τῆς μαλθακότητος ζυγός, ἡ δεισιδαιμονία καὶ οἱ διάφοροι πολιτικοὶ κλονισμοὶ (α). Ἡ θερμότης τοῦ κλίματος ἀποκαθιστᾷ χαῦνον καὶ λελυμένον τὸν χαρακτῆρα τῶν ἀνθρώπων· οἱ δὲ ἀστρολάτραι ἱερεῖς καὶ οἱ δυνατοί, ἠνωμένοι διὰ τοῦ ἰδίου συμφέροντος καὶ φρονήματος, κατεπέλεζαν τοὺς λαοὺς, οἱ μὲν γινόμενοι μεσίται μεταξὺ Οὐρανοῦ καὶ Γῆς, οἱ δὲ ὄργανον τῆς θελήσεως τῶν Θεῶν.

μεῖς, ἐν κορυφαῖς που, σμικρὰ ζώπυρα τοῦ τῶν ἀνθρώπων γένους διασσεσμένα. (Πλάτων Νόμων, ἢ περὶ Νομοθεσίας, Διάλ. Τρίτ.)

(α) Chales Mills. Hist. du Moamethis. Patis. 1825.

Ἡ Ἑλλάς κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἦτον γῆ ἄγριος, βαλτώδης, πλήρης δασῶν, καὶ κατοικημένη ἀπὸ θηρία, καὶ ἐν εἶδος τρωγλοδύτων ἀνθρώπων, ὀλίγον διαφερόντων ἀπ' αὐτά, καὶ ζώντων ἐπομένως εἰς ἀκαταπαύστου σχεδὸν πολέμου κατάστασιν (α).

Οἱ πρῶτοι οὗτοι κάτοικοι τῆς Ἑλλάδος ἦσαν πιθανολογικῶς ἀπόγονοι τῶν ἐξεληθόντων ἀπὸ τὸ ὀρόπεδον τοῦ Ἰνδικοῦ ἔθνους Ἰνδοστᾶν. Μετὰ τὸν τελευταῖον παγκόσμιον κατακλυσμὸν οἱ ἄνθρωποι πολλαπλασιασθέντες διεχύθησαν ἀπ' αὐτοῦ εἰς τὴν πλησίον Ἀσίαν, Περσίαν, Αἴγυπτον κ. τ. λ., κατακυριεύοντες βαθμηδὸν τὴν γῆν. Ἀπ' αὐτοῦ ἐξῆλθον τὰ θρησκευτικὰ καὶ φιλοσοφικὰ δόγματα, καὶ πᾶσα ἡ ἀρχαία μυστηριώδης Θεογονία ἐκεῖ εὐρίσκονται τὰ ὄρη, καὶ οἱ παταμοὶ τῶν Ἱερῶν Βιβλίων (β). Ὁ παλαιὸς οὗτος λαὸς, καταβάς ἴσως τὸν Καύκασον, κατήκτισε πρῶτον τὰ παράλια τοῦ Εὐξείνου Πόντου, τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, καὶ τέλος τὰς πρώτας παρουσιασθείσας νήσους, καὶ τὴν

(α) Ἰσοκράτ. Πανηγ. Στράβ. βιβλ. Ζ. 321.

Coguet. Part I. livr. I. pag. 59. Paris 1958.

Θουκυδ. Ευγγρ. Α. Κεφ. α. § 2. « Φαίνεται γὰρ ἡ νῦν Ἑλλάς καλουμένη οὐ πάλαι βεβαίως οἰκουμένη· ἀλλὰ μεταναστάσεις τε οὔσαι τὸ πρότερον καὶ ῥαδίως ἕκαστοι τῶν ἑαυτῶν ἀπολείποντες, βιαζόμενοι ὑπό τινων ἀεὶ πλειόνων» κ. τ. λ.

(β) Πausan. βιβλ. VIII ἀρ. 29. Heeren. Ideen über die Polit. der Verkehr ect V I. p. 358 Gaeting. 1815. Roberston des Indes, Malte - Brun. T. I. p. 59 - 312

Ὁ Κουσιέ ἀποδεικνύει, ὅτι ἡ Πεντάτευχος τῆς Θείας Γραφῆς εἶναι τὸ ἀρχαιότερον βιβλίον· ἂν, λέγει, τὸ σχίσμα τοῦ Ἱεροβοάμ καὶ τῶν Σαμαριτῶν ὑπάρχη πρὸ 2800 ἐτῶν Π. Χ. καὶ ἀπὸ Μωϋσέως 3300 ἔτη· καὶ, ἂν ἡ Πεντάτευχος ἦναι σύνθετος ἐκ παλαιοτέρων τεμαχίων, ὑπάρχουσι πρὸ 3500 ἕως 4000 Π. Χ. καὶ ἔτι πρὸς ἐπομένως πρὸ 6000 ἐτῶν. Ὅρα τὸν Κουσιέρον περὶ τῆς νεότητος τῶν Ἱππειῶν.

Ἑλλάδα. Οἱ δὲ προχωροῦντες κατὰ ξηρὰ κείσθηλον εἰς τὴν Θράκην καὶ Μακεδονίαν, εἰς τὴν Θεσσαλίαν, καὶ τὴν Μεσόγειον Ἑλλάδα (α)· καὶ τοῦτο κατὰ διαφόρους βέβαια ἐποχάς. Τοιαύτη τοῦλάχιστον φαίνεται καὶ ἡ πρόοδος τοῦ Σανσκριτ, διαλέκτου τῶν περὶ τὸν Ἰνδόνέθνων (β)· οἱ ἄγριοι λοιπὸν οὗτοι ἄνθρωποι εἶναι ὁ σήμων, τρόπον τινά, τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους. Εἰς αὐτοὺς μετὰ παρέλευσιν καιροῦ προσετέθησαν καὶ συνεσωματώθησαν δύο εἰδῶν ξένοι· οἱ μὲν ἐλθόντες ἀπὸ τὰ βορειότερα μέρη ἀγέρωχοι καὶ πολεμικοί· τοιοῦτοί εἰσιν οἱ Πελασγοί· οἱ δὲ ἀπὸ τὰ ἀνατολικά, ἤμεροι, ἐμπορικοὶ καὶ πολιτισμένοι, ὡς οἱ Φοίνικες, Λίγύπτιοι κ. τ. λ.

Ἡ γενικὴ ἐθνογραφία εἶναι πλήρης ἐπιδρομῶν, κατ' ἀρχὰς ἀπὸ τὰ Μεσημβρινὰ εἰς τὰ Βόρεια, καὶ πάλιν ἀπ' αὐτὰ εἰς ἐκείνα (γ), τὴν ὁποίαν χρονικὴν τῶν ἀνθρώπων παλίρροίαν ὀνομάζει εὐφυῶς εἰς ἐκ τῶν νεωτέρων ἀρχαιολόγων (δ). Τοιαύτη εἶναι καὶ ἡ ἐπιδρομὴ ἐνὸς πλήθους ἀνθρώπων, καταβάντων εἰς τὴν Ἑλλάδα. Οὗτοι περιεφέροντο πλανώμενοι τῆδε κακεῖσε, ὡς ὄρνεα· « Διὰ δὲ τὸ πλάνητας εἶναι, καὶ δίκην ὀρνέων ἐπιφοιτᾶν, ἐφ' οὗς ἔτυχε τόπους, Πελαργούς καὶ Πελασγούς ὑπὸ

(α) Ἐφορος μὲν οὖν ἀρχὴν εἶναι τῆς Ἑλλάδος τὴν Ἀκαρνανίαν φησὶν ἀπὸ τῶν ἐσπερίων μερῶν· ταύτην γὰρ συνάπτειν πρῶτην τοῖς Ἰπειρωτικοῖς ἔθνεσιν, ἀλλ' ὡσπερ οὗτος τῆ παραλία χρώμενος μέτρῳ ἐντεῦθεν ποιεῖται τὴν ἀρχὴν, ἡγεμονικόν τι τὴν Θάλατταν κρίνων πρὸς τὰς τοπογραφίας· ἐπεὶ ἄλλως γ' ἐνεχώρει κατὰ τὴν Μακεδονίαν καὶ Θετταλῶν γῆν, ἀρχὴν ἀποφαίνεσθαι τῆς Ἑλλάδος. (Στράβ. Γεωγ. Βιβλ. VIII. Κεφ. 1.)

(β) Tableaux Sinoptiques des mots similaires Par A.A. Le Pileur.

(γ) Μάλιστα μὲν οὖν κατὰ τὰ Τρωϊκά καὶ μετὰ ταῦτα γενέσθαι τὰς ἐφόδους καὶ τὰς μεταναστάσεις συνέβη, τῶν τε βαρβάρων ἅμα καὶ τῶν Ἑλλήνων, ὁρμητικῶς χρησαμένων πρὸς τὴν τὰς ἀλλοτρίας κατάκτησιν· ἀλλὰ καὶ πρὸ τῶν Τρωϊκῶν ἦν ταῦτα. (Στράβ. Βιβλ. XII. Κεφ. 8.)

(δ) Μελέτη τῆς κοινῆς Ἑλληνικῆς Διαλέκτου παρὰ Παναγιωτάκη Καγελωρίου Κοδρικᾶ, Τόμ. α', Μέρος Β', φύλ. 18, ἐν Παρισίῳ.

« τῶν Ἀθηναίων κληθῆναι » ἴσως καὶ διότι προσορμίσαντες ἀπὸ τὸ πέλαγος, ὠνομάσθησαν Πελαγοὶ (α) καὶ Πελασγοὶ ὕστερον. Οὗτοι, φαίνεται, τὸ πρῶτον ἐφάνησαν εἰς τὴν Κρήτην καὶ Ἀπίαν, τὴν μετὰ ταῦτα Πελοπόννησον ἐπονομασθεῖσαν· καὶ προχωροῦντες εἰς τὴν μεσόγειον, ἐφθασαν μέχρι Θετταλίας καὶ Ἠπείρου· καὶ ἀπὸ τὸ ἀνατολικώτερον εἰς ὅλην τὴν Χερσόνησον, τὴν Εὐβοίαν, Ἀττικὴν κ. τ. λ, κατακυριεύοντες βαθμηδὸν ὅλην τὴν Ἑλλάδα, μεταδίδοντες καὶ τὸ ὄνομα αὐτῶν εἰς αὐτήν, ἥτις καὶ Πελασγία ὠνομάσθη (β). ὥστε, ἂν ᾖναι δύσκολον ν' ἀποδειχθῇ δι' ἱστορικῆς ἀκριβείας ἡ ἐποχὴ, καὶ πόθεν, καὶ ποῦ πρῶτον ἐφάνησαν οἱ Πελασγοὶ, εἶναι ἀναντιρρήτον, ὅτι ᾖσαν ξένοι, καὶ ἐλθόντες πολλοὶ ἐνίκησαν τοὺς πρῶτον κατοίκους, καὶ συνεκατοίκησαν εἰς τὴν Ἑλλάδα μετ' αὐτῶν (γ).

Ἡρόδοτος, Στράβων καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν παλαιῶν καὶ νεωτέρων Σοφῶν (δ) διῖσχυρίζονται, ὅτι οἱ Πελασγοὶ ᾖσαν Ἀρκάδες, ἴσως διότι πρὸ πολλοῦ οὗτοι κατοικοῦντες τὴν Ἀρκαδίαν, δὲν μετοίκησαν, ὡς οἱ λοιποὶ (ε), ἀλλ' ἔμειναν εἰς αὐτήν. Πλὴν, ἂν ὁ πατὴρ τῆς ἀρχαίας ἐθνογραφίας Ὅμηρος Πελασγι-

(α) Ἀπὸ τοῦ Πελαγίζω. (Στράβ. Βιβλ. I. κεφ. 3, καὶ Βιβλ. V. καὶ VI. Ἡρόδοτ. Βιβλ. α. §. 56 καὶ Βιβλ. β. § 51.)

Διον. Ἀλικαρ. Βιβλ. α. Κεφ. ΙΖ.

(β) Πελασγία γὰρ ἐκαλεῖτο ἡ νῦν καλουμένη Ἑλλάς. (Ἡρόδ. Βιβλ. β. § 56).

(γ) Τὸ μὲν Πελασγικόν, τὸ δὲ Ἑλληνικόν. Καὶ τὸ μὲν οὐδαμῆκω ἐξεχώρησε· τὸ δὲ πολυπλόνητον κάρτα. (Ἡρόδ. Βιβλ. I. § 56.)

(δ) Ὁρα Clavier. les temps primitifs de la Grèce.

(ε) Αἱ δὲ Δαναοῦ θυγατέρες ᾖσαν αἱ τὴν τελετὴν ταύτην ἐξ Αἰγύπτου ἐξαγαγοῦσαι καὶ διδάξασαι τὰς Πελασγιώτιδας γυναῖκας. Μετὰ δὲ ἐξαναστάσεως πάσης Πελοποννήσου ὑπὸ Δαιριέων, ἐξάπλωτο ἡ τελετὴ· αἱ δὲ ὑπολειφθέντες Πελοποννησίων καὶ οὐκ ἐξαναστάντες Ἀρκάδες (οἱ Ἀρκαδοπελασγοὶ βεβαίως) διέσωζον αὐτοὶ μῦθοι. (Ἡρόδ. Βιβλ. Γ. § 171.)

κὸν Ἄργος ὀνομάζει τὴν Θετταλίαν, καὶ Δία Πελασγικὸν τὸ Δωδωναῖον ἱερόν, τὸ πρῶτον καὶ παλαιότερον τῆς Ἑλλάδος (α)· κατὰ τὸν Ἡρόδοτον καὶ Στράβωνα, τὰ Ἰππειρωτικὰ ἔθνη ἐκαλοῦντο Πελασγικά (β). Ἀφ' ἐτέρου δὲ αὐτὸς ὁ ἴδιος Ὅμηρος βεβαιοῖ, ὅτι ἡ Τρωαδικὴ γῆ εἶχε γείτονας Πελασγούς (γ). Ἄν, κατὰ τοὺς ἀρχαιοτέρους Γεωγράφους, ἡ Λῆμος καὶ Ἰμβρος ἐκατοικοῦντο ἀπὸ Πελασγούς, ἡ Λέσβος ὀνομάσθη δι' αὐτὸ Πελασγία, ὡς καὶ πᾶσα ἡ Σαμοθράκη (δ). Δὲν εἶναι πιθανώτερον νὰ πιστεύσῃ τις, ὅτι τὸ πολυπλάνητον καὶ βαρβαρόφωνον τοῦτο ἔθνος, προσορμησάν ἀπὸ τὰ βόρεια μέρη, ἐχύθη διὰ Ξηρᾶς ἀπὸ τὴν Θράκην εἰς τὴν Μακεδονίαν, Ἰππειρον καὶ τὸ δυτικώτερον τῆς Ἑλλάδος, καὶ διὰ θαλάσσης ἀπὸ τὰ παράλια τοῦ Εὐξείνου Πόντου εἰς τὰς ὄχθας τῆς Σαμοθράκης, τοῦ Ἑλλησπόντου, εἰς τὴν Τρωαδικὴν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, τὰς πλησίον νήτους Λέσβον καὶ Κρήτην, τὴν Ἀττικὴν καὶ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα· «Τῆς νῦν Ἑλλάδος, πρότερον Πελασγίας καλουμένης» αὐτῆς ταύτης» (ε); Ἄλλ', ὅπως ποτὲ ὑποτεθῆ, μένει ἀναμ-

(α) Νῦν δ' αὖ τοὺς, ὅσσοι τὸ Πελασγικὸν Ἄργος ἔναιον.

Καί· Ζεῦ Ἄνα Δωδωναίε Πελασγικέ. (Ὅμηρ. Ἰλιάδ. Β'. στίχ. 93.)

(β) Ἡρόδ. Τροψιχ.

(γ) Ἰππόθοος δ' ἄγε, φύλα Πελασγῶν ἐγγεσιμῶρων
τῶν ἦχ' Ἰππόθοός τε, Πύλαιός τ' ὄζος Ἄρηος
υἱὲ δύο λήθοιο Πελασγοῦ Τευταμίδα.

(Ὅμηρ. Ἰλιάδ. Β. στίχ. 841—843.)

(δ) Στράβ. Βιβλ. V. Κεφ. 2.

Τὴν γὰρ Σαμοθρήκην οἶκεον πρότερον Πελασγοί. (Ἡρόδ. Βιβλ. Β. § 51).

Καί· Οἶκεον δὲ τηνικαῦτιαγῆν τὴν νῦν Θεσσαλιῶτιν καλουμένην, καὶ τὴν Πλακίην τε καὶ Γκυλάκην Πελασγῶν οἰκησάντων ἐν Ἑλλησπόντῳ κ. τ. λ. (Ὅρ. αὐτ. Βιβλ. Α. § 57.)

Καί· Εἶλε Λημνόν τε καὶ Ἰμβρον, ἀμφοτέρως ἔτι τότε ὑπὸ Πελασγῶν οἰκεομένας. (Ὅρ. αὐτ. Βιβλ. V. § 26.)

(ε) Πολλοὶ ἀρχαιολόγοι Γερμανοὶ εἰσὶν ἐναντίας γνώμης.

πισθήτητον, πρῶτον, ὅτι τὸ Πελασγικὸν ἔθνος ἦτον ξένον καὶ διάφορον τοῦ Ἑλληνικοῦ· Δεύτερον, ὅτι εἶχε κυριεύσει ὅλην σχεδὸν τὴν Ἑλλάδα· Καὶ τρίτον, προϊόντος τοῦ χρόνου, ἐνωθὲν μετὰ τῶν πρῶτην ἀγρίων κατοίκων, σχηματίζει τὴν αὐτοχθονοπελασγικὴν ἐποχὴν (α).

Περὶ τὸ 1885 ἔτος Π. Χ. ὁ ἐπισυμβᾶς σεισμὸς, διαχωρίζας τὴν Ὀσσαν ἀπὸ τὸν Ὀλυμπον, ἤνοιξε δίοδον εἰς τὰ καλύπτοντα τὰς Θετταλικὰς πεδιάδας νερά. Μέγα δὲ μέρος Πελασγῶν, μεταβὰν εἰς Θετταλίαν, διώκει τοὺς ἐκεῖ εὕρισκομένους ἠπειρωτικούς Λαούς. Μία ἐξ αὐτῶν φυλῆ, ὀνομαζομένη Γραικίς, ἀπὸ τῆς πόλεως Γραίας, μεταβᾶσα εἰς Ἰταλίαν, διετήρησε τὸ ὄνομα. Οἱ δὲ Ἰταλιῶται μετέδιδον ἔκτοτε τὴν αὐτὴν ὀνομασίαν εἰς ὄλους τοὺς ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ἐρχομένους. Ἐπὶ Δευκαλίωνος οἱ Πελασγοὶ ἐκατοίκησαν τὴν Φθιώτιδα ἐπὶ Δώρου, υἱοῦ τοῦ Δευκαλίωνος· διαβάντες τὴν Ὀσσαν καὶ Ὀλυμπον, ἔμειναν εἰς τὴν χώραν τῆς Ἰστιώτιδος· καὶ ἐντεῦθεν ἐπὶ Καδμείων εἰς Μακεδονικὸν Πίνδον, ὑσερον εἰς τὴν Δρυοπίδα, καὶ εἰσῆλθον πάλιν εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἐπονομασθέντες Δωριεῖς (β).

Ἡ γὰρ ἀγέρωχον ὅμως, τοῦτο ἔθνος, καταγιγνώμενον εἰς τὸν πόλεμον καὶ τὴν ἀρπαγὴν, ἡμέλει τὴν ἥσυχον βιομηχανίαν. Διὰ τοῦτο δὲν φαίνεται νὰ ἔκαμεν ἐπισήμους προόδους εἰς τὸν πολιτισμὸν καὶ τὰς τέχνας. Ἡ ἀληθὴς αὐτοῦ ἀρχὴ παρατηρεῖται εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς δευτέρας καθόδου τῶν ξένων εἰς τὴν Ἑλλάδα.

(α) Ὁ σοφὸς Ἐνναῖος (Περγε) στοχάζεται, ὅτι ἡ Ἑλλάς ἐκατοικήθη κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἀπὸ λαοὺς καταβαίνοντας τὸν Καύκασον, Εὐξείνιον Πόντον, κ.τ.λ. Τοὺς διαιρεῖ πρῶτον εἰς Θρακοφρύγας, δεύτερον εἰς Πελασγούς· ἡ δὲ ἐκ τούτων γεννηθεῖσα ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Δευκαλίωνος καὶ τοῦ υἱοῦ του "Ἕλληνας γενεὰ ἐθεωρήθη ἕνεκα τῆς ἀγχινοίας της ὡς ἰδιαιτέρα· καὶ ἀπ' αὐτὴν, λέγει ὁ βαθὺς κριτικὸς, ἄρχεται τὸ 'Ἑλληνικὸν ἔθνος. Ὁρα Nov. Comment: societ. Reg. Scient: Gœting. I pag. 89.

(β) Ἡρόδ. Βιβλ. I, § 56.

δα: Φοινίκων, λέγω, Φρύγων καὶ Αἰγυπτίων. Ἡ Κρήτη πρώτη, φαίνεται, προσέβαλεν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ξένων Φρυγοαἰγυπτίων, καὶ πρώτη μετεῤῥυθμῆθη. Οἱ παλαιοὶ κάτοικοι τῆς νήσου καλούμενοι Ἐτεόκρητες (α) ἦσαν ἄγριοι· ἀλλ' ὁ εἰς Κρήτην ἐλθὼν Κροῖος, Ὑπερίων, Ἰαπετός κ.τ.λ. (β), καὶ μάλιστα ὁ εἰς αὐτοὺς πρῶτος βασιλεύσας Κρόνος ἐξ ἀγρίων, κατὰ τὴν ῥῆσιν τοῦ Ἱστορικοῦ, εἰς βίον ἡμερον μετέστησε. Μετὰ δύο ἢ τρεῖς γενεάς, ὡς ἐγγίστα, ἐπὶ Μίνωος (γ), οἱ ἐλθόντες ἀπὸ τὴν Φρυγικὴν Ἰδὴν καὶ Σαμοθράκην ἱερεῖς Ἰδαῖοι Δάκτυλοι, μετέφερον τὰς πρῶτας ἀτελεῖς ἀρχὰς τῶν τεχνῶν καὶ ἀπεκατέστησαν τὴν Κρητικὴν Ἰδὴν μετὰ τῶν μυστηρίων, καὶ τῶν τελουμένων εἰς τὴν Φρυγίαν τελετῶν (δ).

Κατὰ τὴν αὐτὴν σχεδὸν ἐποχὴν (1986. Π. Χ. καὶ 1080 Π. Ὀλυμ.) ἦλθεν εἰς τὰ παράλια τῆς Χερσονήσου Ἀπίας ἐκ Φοινίκης ὁ Ἰνάχος, ἢ φεύγων τὰς ταραχὰς τῆς πατρίδος του, ἢ σκοπῶν νὰ πραγματευθῆ μετὰ τῶν ἀγρίων, καὶ ἐσύστησεν ἀποικίαν εἰς τὸ Ἄργος (ε). Ἀναντιρρήτως δὲν εἶναι ὁ πρῶτος τῶν καταβάν-

(α) Ἡρόδ. Βιβλ. Ι, § 56. Διόδωρ. αὐτόθι.

(β) Ἀπολλόδ. Βιβλ. Α' Κεφ. α.

(γ) Κατὰ τοὺς νεωτέρους συγγραφεῖς ὑπῆρξαν δύο Μίνωες· ὁ μὲν πρῶτος ἦτον σύγχρονος τοῦ Μωϋσέως· ὁ δὲ δεύτερος ἠκίμασε περὶ τὴν δωδεκάτην ἑκατονταετηρίδα πρὸ Χ.

(δ) Πρῶτοι τῶν εἰς μνήμην παραδιδωμένων ἦκησαν τῆς Κρήτης περὶ τὴν Ἰδὴν οἱ προσαγορευθέντες Ἰδαῖοι Δάκτυλοι . . . ἔνιοι δὲ ἱστοροῦσιν, ὧν ἐστὶ καὶ Ἐφορος, τοὺς Ἰδαίους Δακτύλους γενέσθαι μὲν κατὰ τὴν Ἰδὴν τὴν ἐν Φρυγίᾳ· διαβῆναι δὲ μετὰ τοῦ Μίνωος εἰς τὴν Εὐρώπην· ὑπάρξαντας δὲ γόητας ἐπιτηδεῦσαι τὰς τε ἐπωδὰς, καὶ τελετάς, καὶ μυστήρια· καὶ περὶ Σαμοθράκην διατρίψαντας οὐ μετροῖως ἐν τούτοις ἐκπλήττειν τοὺς ἐγχαυρίους. (Διόδωρ. Σικελ. αὐτόθι.)

(ε) Πausan. Κορινθ. Κεφ. 12.

Παράδοξοι φαίνονται αἱ θαλασσοπλοῖαι τῶν Φοινίκων, Τυρίων, κ.τ.λ. Ὅρα περὶ τούτου τὰς περιηγήσεις τῶν νεωτέρων, καὶ τὴν προϊεργον αὐ-

των εἰς τὴν Ἑλλάδα Φοινίκων· καθότι οἱ Τελχίνιοι, εὐρισκόμενοι πρὸ αὐτοῦ εἰς τὴν Κρήτην, ἦσαν Φοίνικες. Διὸ καὶ τέκνα τῆς θαλάσσης ἐκαλοῦντο κατὰ τὸν Διόδωρον. Τὸν Ἰνάχον ἠκολούθησαν βεβαίως καὶ ἄλλοι Φοίνικες, καὶ μέρος ἴσως ἐκ τῶν πλανητικῶν ἐκείνων Πελασγῶν· οὕτως ἠδυνήθη γὰρ συστήσῃ ἀποικίᾳ εἰς τὸ ἀνατολικώτερον τῆς Χερσονήσου· ἐκτίσεν ἐν εἶδος φρουρίων, διὰ τὰ ὑπερασπίζηται ἀπὸ τὰς ἐπιδρομὰς τῶν ἀγρίων, καὶ λιμένας, διὰ τὰ φυλάττει τὰ πλοῖά του ἀπὸ τὰς τρικυμίας. Ἡ ὑπεροχὴ τοῦ πολιτισμοῦ ἐπέφερε τὴν εὐζωίαν καὶ εἵλκυσε τὸν σεξασμὸν τῶν ἀγροίκων λαῶν, οἵτινες βλέποντες τὴν ἐκ τῆς ἀσφαλείας εὐημερίαν τῶν Φοινίκων, καὶ ὅτι ἐκπληροῦσιν εὐκολοτέρως τὰς ἀνάγκας των διὰ τῆς συναλλαγῆς, ἤνωσαν ἐκουσίως τὰς καλύβας των πλησίον τῶν ἀρτιγενῶν τούτων καταστημάτων, καὶ ἀνεφάνησαν βαθμηδὸν αἱ πρῶται κωμοπόλεις τῆς Ἑλλάδος. Μετολίγον οἱ δυνατώτεροι ὑποτάσσοντες εὐκόλως τοὺς ἀδυνατωτέρους, τοὺς ἤνωσαν μετ' αὐτῶν καὶ ἐγένοντο ἔτι ἰσχυριώτεροι (α). Ἡ ἀνάγκη, ὡς εἶπόν τινες, πλησιάζει τοὺς ἀνθρώπους, ἢ εὐζωία τοὺς συναδροίζει, καὶ ὁ φόβος τοὺς ἐνώνει (β). Ἡ δὲ Ἑλλάς εἰσῆλθε, φαίνεται, μετὰ τοῦ Ἰνάχου εἰς τὴν γενικὴν ἱστορίαν τῶν ἔθνων.

Οἱ Φοίνικες, ἐμπροσθεν εἰς τὴν μεσόγειον θάλασσαν, ἔπρεπε γὰρ συστήσωσιν ἀποικίας εἰς διάφορα μέρη, διὰ τὰ μεταφέρωσιν ἀσφαλῶς τὰς πραγματείας των, ἐπιδιορθόνοντες εἰς

ναφηρὰν τῶν K.K. Warden, Alexandre Lenoir, καὶ Charles Sirey, περὶ τῶν πρὸ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικῆς Ἀσιατικῶν Ἀρχαιοτήτων. Ὁρα Humboldt - Alexandre et Leon de la Borde.

(α) Ἐφείμενοι γὰρ τῶν κερῶν, οἵ τε ἤσσαν ὑπέμενον τὴν τῶν κρισιστῶν δουλείαν· οἵ τε δυνατώτεροι περιουσίας ἔχοντες προσεποιούντο ὑπηκόους τὰς ἐλάσσους πόλεις. (Θουκυδ. Ξυγγρ. Α, Κεφ. α. § 8.)

(β) St. Croix de l'orig. des Gouvern. fédérat. nr. I.

καιρὸν ἀνάγκης τὰ πλοιάτων. Εἶναι λοιπὸν πιθανόν, ὅτι αἱ πρῶται ἐσυστήθησαν εἰς τὴν Κύπρον, οὖσαν πλησιεστέραν, εἰς τὴν Ῥόδον, Κρήτην, κ.τ.λ. Ἐκ ταύτης μετοίκησαν εἰς τὰ παράλια τῆς Ἀπίας, καὶ τῆς Ἰπείρου· καθότι καὶ ἡ Συκιῶν Τελχινία ἐκαλεῖτο, ὡς καὶ ἡ μητρόπολις αὐτῆς. Τὸ δὲ ὄνομα Κουρήτες, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται εἰς πολλὰ Μαντεῖα τῆς Ἑλλάδος καὶ Ἰπείρου, φανερώνει τὴν ἀρχὴν τῶν παλαιῶν τούτων ἀποικιῶν (α).

Ἡ σωτήριος χρῆσις τῶν γραμμάτων, διαφυλάττουσα αἰωνίως τὴν ἀποθήκην τῶν γνώσεων, συντρέχει μεγάλως εἰς τὴν τελειοποίησιν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ὑπῆρχε πρὸ τοῦ Ἰνάχου εἰς τὴν ἄνω Ἀσίαν καὶ Αἴγυπτον. Οἱ δὲ ἐμπορευόμενοι Φοίνικες ἀφήσαντες, πιθανολογικῶς, εἰς τοὺς Ἱερογραμματεῖς τὴν ἱερατικὴν μέθοδον, καὶ εἰς τοὺς ἱερεῖς τὴν ἱερογλυφικὴν καὶ συμβολικὴν, μετεχειρίζοντο τὸν ἀπλούστερον ἀλφαριθμητικὸν τρόπον (β), ὃς τις ὅσον ἀτελῆς ὑποτεθῆ, εὐκολιωτέρως καὶ μετὰ πλειοτέρας ἀκρίβειας ἐκφράζει, καὶ εἰς τοὺς ἀπόντας κοινοποιεῖ τὰς ἐννοίας τῶν ἄλλων. Ὅθεν ἐπὶ Ἰνάχου καὶ ὄχι ἐπὶ Κάδμου εἰσήχθησαν τὰ πρῶτα στοιχεῖα τῶν γραμμάτων εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὰ ὑποῖα ἤρξαν βεβαίως ὕστερον οἱ μετὰ Κάδμου ἐλθόντες, ἂν δὲν ὑπῆρχον καὶ πρότερον εἰς τὴν Κρητικὴν Ἰδὴν μεταξὺ τῶν Ἰδαίων

(α) Κούρητες, καὶ κατὰ συγκοπὴν, Κρήτες, κατὰ τὸν Clavier *les temps primit. de la Grèce liv. X. § 723.* Ὅρα Στέφ. Βυζάντ. λέξ. Κρήτη.

(β) Ὅρα τὰ συγγράμματα τοῦ Champollion le jeune, καὶ τὴν ἐπιστολὴν αὐτοῦ πρὸς τὸν Dacier. Paris. 1822. Συμπεραίνει ὁ Συγγραφεὺς, ὅτι τὰ ἱερογλυφικά εἰσι τὰ ἱερατικά (Sacerdotiales). Τὰ καθαρὰ ἱερογλυφικά (hiéroglyphes pures) καὶ τὰ δημοτικά ἢ κοινὰ (populaires) τὰ δύο πρῶτα εἰσὶ μᾶλλον ἰδεογραφικά· τὸ δὲ τρίτον μᾶλλον φωνητικόν. Τὰ μὲν ζωγραφίζουσι τὰς ἰδέας· τὰ δὲ τοὺς τόνους καὶ προσωδία· τὸ τελευταῖον τοῦτο εἶδος μετεχειρίζοντο καὶ μετέφερον, ἐμπορευόμενοι, εἰς τὴν Ἑλλάδα οἱ Φοίνικες.

Δακτύλων (α). Οἱ ἀποικοὶ οὗτοι φοίνικες μετέφερον συγχρόνως τὰ θρησκευτικὰ δόγματα, τὰς τελετὰς καὶ τὰ ἔθιμα τῆς πατρίδος των. Εἰς τὸν θεὸν αὐτῶν Μολὸγ ἔθουον ἀνθρώπους· ἐκ τούτου ἐμυθολογεῖτο εἰς τὴν Κρήτην, ὅτι ὁ Κρόνος ἔτρωγε τὰ τέκνα του (β). Αὐτὴ ἡ διάλεκτος ἔλαβεν ἰδιωτισμοὺς φοινικικοὺς καὶ πολλὰς μεταλλαγὰς κατὰ τὸν ρυθμὸν καὶ τὴν προσφῶδιαν (γ). Τὸ δὲ ὄνομα τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς μετοικεσίας Ἰνάχου ἔμεινε μεταβληθὲν, κατὰ τὴν παρατήρησιν πολλῶν ἀρχαιολόγων, εἰς τὸ Ἄναξ (δ). Ἀλλ', ἐπειδὴ οἱ μὲν ξένοι ἦσαν ὀλιγώτεροι τῶν ἐγκατοίκων· οὗτοι δὲ πολιτιζόμενοι ἀπέκτων καθ' ἐκάστην νέας λέξεις καὶ ἰδιωτισμοὺς, καθ' ὅσον ηὔξανεν ἡ σφαῖρα τῶν γνώσε-
 ῶν των, ὀλίγη ὁμοιότης διετηρήθη μεταξὺ τῶν δύο γλωσσῶν (ε). Διαφέρει καὶ ἡ προφορὰ καὶ ὁ ἰδιωτισμὸς μιᾶς καὶ αὐτῆς διαλέκτου μεταξὺ τῶν μεσημερινῶν καὶ βορείων, τῶν ὄρεινῶν καὶ πεδινῶν ὁμογενῶν· αἴτιον, ἀναντιρρήτως, τῆς ἐπηρείας

(α) Ὁ πατὴρ τῆς ἱστορίας δὲν δέχεται πρὸ τῶν Καδμείων γράμματα εἰς τὴν Ἑλλάδα· ὅρα Ἡρόδ. Βιβλ. γ. § 58. Οἱ δὲ φοίνικες, λέγει, εἰσήγαγον διδασκάλια εἰς τοὺς Ἕλληνας, καὶ δὴ καὶ γράμματα οὐκ ἔοντα πρὶν Ἑλλησι ὡς ἐμοὶ δοκέειν. Ἀλλ' οἱ Καδμαῖοι συστήσαντες κοινὰ διδασκαλεῖα καὶ τελειοποιήσαντες τὸ ἀλφάβητον ἐφάνησαν, ὅτι αὐτοὶ πρῶτοι ἔφεραν τὰ γράμματα· αὐτὰ δὲ ὑπῆρχον καὶ πρότερον. Ὅρα τὴν μαρτυρίαν τοῦ Διοδ. τὴν ὁποίαν ἀναφέρω εἰς τὸ ἀκόλουθον φύλλον, εἰς τὸ σολιχεῖον (β) φύλ. 33. Ὅρα Clavier les temps primit. de la Grèce. T. I. § 10 καὶ ἐφεξῆς· ὅρα τὰ χρονικά τοῦ Χαϊδεβεργίου.

(β) Πλουτάρχου περὶ Δεισιδαιμ. Πλάτ. Μίνως T. IV. §. 291. ἐκσερ.

(γ) Μετὰ δὲ χρόνου προβαίνοντος ἅμα τῇ φωνῇ μετέβαλλον καὶ τὸν ρυθμὸν τῶν γραμμάτων. Ἡρόδ. αὐτόθι.

(δ) Ἐνακείμ ἢ Ἐνάκ, σημαίνει εἰς φοινικικὴν διάλεκτον δυνατός· ὁ Ἰνάχος λοιπὸν ἐλέγετο Ἐνάκ, ὡς ἀρχηγὸς τῆς ἀποικίας· τὸ δὲ Ἐνάκ μετεβλήθη εἰς τὸ ἑλληνικὸν Ἄναξ.

(ε) Ἄμα τῇ μεταβολῇ τῇ εἰς Ἑλληνας, καὶ τὴν γλῶσσαν μετέμαθε. Ἡρόδ. Βιβλ. I. § 57.

τοῦ κλίματος, τῆς θέσεως καὶ τῆς φύσεως τῶν τόπων, τῶν ὑδάτων, καὶ ἀέριων. Αὕτη, ὡς εἰρέθη εἰς τὸ προλαβὸν Κεφάλαιον, μορφώνει τὴν ὀργανικὴν οἰκονομίαν· ἢ αὕτη καὶ τὴν ἐλαστικότητα, ἢ σκληρότητα τῶν φωνικῶν ὀργάνων, ὡς καὶ τὴν ἠθικὴν ἐκείνην ἔξιν τοῦ Ἱπποκράτους. Τὸ τοιοῦτον εἶναι κοινὸν εἰς ὅλους τοὺς λαούς. Ἀλλ' εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος παρατηρεῖται ἐναργέστερον ἀξιοθαύμαστός τις ἐθνολογικὴ δύναμις, διῆς ἀπ' αὐτὴν τοῦ τὴν νηπιότητα μέχρι τέλους, ἀνεξαρτήτως ἐδέχετο, καὶ ἀνεξαρτήτως ἐμόρφωνε, σχηματίζων κατὰ τὸν ἐθνικὸν του χαρακτήρα πᾶν ὅ,τι παρελάμβανε παρὰ τῶν ξένων. Αὕτη ἀπέβαλε καὶ τὸν Ἀσιατικὸν μυστικισμὸν τῆς Θρησκείας, τὴν ἐπιβροχὴν τῶν Ἱερατικῶν φυλῶν, τὰ προνόμια τοῦ Ἱερατείου, τὸν περιορισμὸν τῶν γνώσεων μεταξὺ αὐτοῦ, τὴν τυφλὴν ὑποταγὴν, καὶ τὴν παθητικὴν ταπείνωσιν τοῦ λαοῦ· ὥστε ἡ ἰδία φύσις ἐχάραξε τὴν ἐπίσημον γραμμὴν τὴν διαχωρίζουσαν μετὰ ἀναλλοιώτους διαφορὰς τοὺς Ἕλληνας, ἀπὸ τοὺς Ἀσιανούς. Εἰς αὐτὴν λοιπὸν τὴν ιδιότητα πρέπει ἐξ ἀνάγκης νὰ σταματήσῃ τὴν προσοχὴν τοῦ ὁ ἀναγνώστης· καθότι, ὁδηγούμενος ἀπ' αὐτὴν, θέλει ἐννοήσῃ εὐκόλως τὸν καθολικὸν τῶν Ἑλλήνων ὀργανισμὸν, ὃχι μόνον εἰς τὴν διάλεκτον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν φιλοσοφίαν, τὴν τέχνην, τοὺς νόμους. Καὶ αὕτη ἡ Θρησκεία διετήρησεν ἀνεξάρτητόν τινα καὶ ἰδιαιτέρον χαρακτήρα, τὸν ὁποῖον χωρὶς δισταγμῶν Ἑλληνικὸν ὀνομάζει ὁ πολυμαθὴς Καθηγητὴς τοῦ Λίδελβεργίου, καὶ εἰς τὸν ὁποῖον εὐρίσκει μεγαλοφυῶς τὴν ἀρχὴν τοῦ Ἀνθρωπομορφισμοῦ (α).

Περὶ δὲ τὰ τέλη τῆς 15 Ἑκατονταετηρίδος Π.Χ. οἱ κατοί-

(a) Bei allen diesen einflüssen die der Griechischen Geist, wie immer haupt, so auch in religiösen Denken, e. e. t. Symbol: und Mytholog. den alten Völken. Besonders der Griechen. e. e. t. von D. F. Creuzer. T. II K. V, § I. p. 296.

κοῦντες τὸν Παρνασσὸν Πελασγοί, διωχθέντες ἀπὸ καταποντισμὸν τινα, ἔρχονται μετὰ τοῦ Δευκαλίωνος εἰς τὴν Θετταλίαν διώκουσι τοὺς ἐκεῖ εὕρισκομένους Θετταλοπελασγούς. Καὶ αὐτοὶ μὲν κατοικοῦσιν ἐκεῖ· οἱ δὲ διωχθέντες διασκορπίζονται εἰς Εὐβοίαν, Ἀττικὴν, Πελοπόννησον, καὶ Κρήτην (α).

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Δευκαλίωνος μερίζονται τὴν Ἡγεμονείαν του οἱ δύο αὐτοῦ υἱοί, ὁ μὲν πρωτότοκος Ἕλληνα μένει εἰς τὸ δυτικώτερον μέρος τῆς Ἑλλάδος, καὶ Ἕλληνας ὀνομάζει πρῶτος τοὺς ὑπηκόους του (β). Ὁ δὲ Ἀμφικτύων, δεύτερος υἱὸς τοῦ Δευκαλίωνος, στερεοῦται εἰς τὸ ἀνατολικώτερον, συστάει τὸ Ἀμφικτυονικὸν Συνέδριον (1510 Π.Χ.), καὶ ἀποθνήσκει, φαίνεται, χωρὶς διαδοχὴν.

Οἱ τρεῖς υἱοὶ τοῦ Ἑλλήνου διαιροῦσι μεταξύ των τὴν βασιλείαν τοῦ πατρὸς αὐτῶν, καὶ θείου· ὁ μὲν Αἰόλος μένει εἰς τὴν Θετταλίαν κ.τ.λ. Ὁ δεύτερος Δῶρος ἐκτείνεται εἰς τὸ δυτικώτερον τῆς Χερσονήσου Ἀπίας καὶ τὰ πλησίον ἐκεῖ μέρη, δίδοντες ἀμφοτέρωι τὰ ὀνόματά των εἰς τοὺς ὑπηκόους αὐτῶν, Αἰολεῖς, λέγω, καὶ Δωριεῖς. Ὁ δὲ νεώτερος Εὐθύθεος, διαδέχθεις τὸν θεῖόν του Ἀμφικτύωνα, ἀποκαθίσταται εἰς τὴν Ἀττικὴν, καὶ ἀποθνήσκων διαίρει τὴν ἡγεμονίαν του μεταξύ τῶν δύο αὐτοῦ υἱῶν, Ἀχαιῶν, καὶ Ἴων. Καὶ ὁ μὲν ἔλαβε τὴν Ἀργολίδα καὶ Λακωνίαν· ὁ δὲ τὴν Ἀττικὴν, ἥτις ὡς πετρώδης, ὀλιγώτερον ἠνοχλήθη ἀπὸ τὰς εἰσδρομάς. Διὸ αὐτόχθονες καυχώμενοι ἐκαλοῦντο οἱ κάτοικοι αὐτῆς. Ὁ πρωτότοκος λοιπὸν υἱὸς τοῦ Εὐθύθου Ἀχαιῶς, Ἀχαιοὺς ὀνόμασε τοὺς ὑπηκόους του· ὁ δὲ Ἴων, Ἴωνας τοὺς ἰδικούς του· ὥστε ὅλη ἡ Ἑλλάς ἐκυριεύθη ἀπὸ

(α) Ἱερὸδ. Βιβλ. Ι. § 58.

(β) Ὁ Ὅμηρος Ἕλληνας καὶ Ἑλλάδα μόνον ὀνομάζει τὸ βασίλειον τοῦ Ἀχιλλέως.

τοὺς Πελασγοὺς ἐπὶ Δευκαλίωνος, καὶ τοῦ υἱοῦ Ἑλληνοσ καὶ τῶν ἐγγονῶν αὐτοῦ. Διὸ καὶ Πελασγία ὠνομάσθη (α).

Αἱ τέσσαρες ἄρα φυλαί, Αἰολεῖς, Δωριεῖς, Ἀχαιοὶ, καὶ Ἴωνες διήρσαν ὅλον τὸ Ἑλληνοπελασγικὸν ἔθνος (β). Προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου, αἱ τέσσαρες αὐταὶ φυλαὶ ἐχωνεύθησαν εἰς δύο: ἦγουν οἱ Αἰολεῖς μετὰ τῶν Δωριέων, καὶ οἱ Ἀχαιοὶ μετὰ τῶν Ἰώνων, ὥστε δύο πρωτεύουσαι φυλαί, Δωριεῖς καὶ Ἴωνες, ὡς καὶ τὰ πάλαι Πελασγοὶ καὶ Αὐτόχθονες. Ἡ πρώτη ἐκατοίκησε τὸ βορειότερον, ἡ δευτέρα τὸ ἀνατολικότερον μέρος τῆς Ἑλλάδος, φυλάττουσα ἐκάστη ἠθικοὺς καὶ φυσικοὺς χαρακτῆρας διαφορετικούς: αἰτίλους, ἴσως, τῶν μετὰ ταῦτα διαφωνιῶν. Οἱ μὲν Δωριεῖς ἦσαν χολερικοὶ, σοβαροὶ, ἀγέριχοι, σκεπτικοί, αὐστηροὶ, δυσκίνητοι καὶ σταθεροί. διὸ ἐκλινον πρὸς τὴν ἀριστοκρατικὴν Δημοκρατίαν· οἱ δὲ Ἴωνες ἦσαν αἱματώδεις κράσεως, ζωηροὶ, πνευματώδεις, εὐκίνητοι, ἄστατοι, ἐπιχειρηματῆαι, καὶ ἐπιτήδαιοι εἰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας· διὸ φιλελεύθεροι καὶ δημοκρατικώτεροι. Οἱ Σπαρτιᾶται ἀποκαθίστανται μετὰ ταῦτα ἀρχηγοὶ τῶν Δωριέων· οἱ δὲ Ἀθηναῖοι τῶν Ἰώνων, φυλάττοντες μέχρις ἐσχάτων τὴν διαχωρίζουσαν μεταξὺ τῶν γραμμῆν, καθὼς τὰ ἐξωτικὰ φυτὰ, ὅσον καὶ ἂν χάσῃ τὴν φυσικὴν τῶν κελλονῆν καὶ ῥώμην μετὰφυστυόμενα εἰς ἄλλα κλίματα καὶ τόπους, φυλάττουσι πάντοτε τὴν ἀρχικὴν καὶ πλαστικὴν ιδιότητα. Ἡ φιλοσοφικὴ ἐθνογραφία δεικνύει ἐναργῶς, ὅτι ἡ ἀνθρωπότης ἅπασα σύγκειται ἀπὸ γέννη ἔχοντα καὶ

(α) Ἐρὸθ. αὐτόθι.

(β)	Δευκαλίων (εἶχε δύο υἱούς)	Ἑλληνα. (οὗτος δὲ τρεῖς) καὶ Ἀμφικτύονα (ἄκληρος)	<table border="0"> <tr> <td>Δῖον (Αἰολεῖς)</td> <td>Δωρον (Δωριεῖς)</td> <td rowspan="2"> <table border="0"> <tr> <td>Ἀχαιῶν (Ἀχαιοί)</td> </tr> <tr> <td>Ἴωνα (Ἴωνες).</td> </tr> </table> </td> </tr> <tr> <td colspan="2"> <table border="0"> <tr> <td>Ἰούλον (Αἰολεῖς)</td> <td>Ἰούρον (Δωριεῖς)</td> </tr> <tr> <td>Ἰούλον (Αἰολεῖς)</td> <td>Ἰούρον (Δωριεῖς)</td> </tr> </table> </td> <td> <table border="0"> <tr> <td>Ἰούλον (Αἰολεῖς)</td> <td>Ἰούρον (Δωριεῖς)</td> </tr> <tr> <td>Ἰούλον (Αἰολεῖς)</td> <td>Ἰούρον (Δωριεῖς)</td> </tr> </table> </td> </tr> </table>	Δῖον (Αἰολεῖς)	Δωρον (Δωριεῖς)	<table border="0"> <tr> <td>Ἀχαιῶν (Ἀχαιοί)</td> </tr> <tr> <td>Ἴωνα (Ἴωνες).</td> </tr> </table>	Ἀχαιῶν (Ἀχαιοί)	Ἴωνα (Ἴωνες).	<table border="0"> <tr> <td>Ἰούλον (Αἰολεῖς)</td> <td>Ἰούρον (Δωριεῖς)</td> </tr> <tr> <td>Ἰούλον (Αἰολεῖς)</td> <td>Ἰούρον (Δωριεῖς)</td> </tr> </table>		Ἰούλον (Αἰολεῖς)	Ἰούρον (Δωριεῖς)	Ἰούλον (Αἰολεῖς)	Ἰούρον (Δωριεῖς)	<table border="0"> <tr> <td>Ἰούλον (Αἰολεῖς)</td> <td>Ἰούρον (Δωριεῖς)</td> </tr> <tr> <td>Ἰούλον (Αἰολεῖς)</td> <td>Ἰούρον (Δωριεῖς)</td> </tr> </table>	Ἰούλον (Αἰολεῖς)	Ἰούρον (Δωριεῖς)	Ἰούλον (Αἰολεῖς)	Ἰούρον (Δωριεῖς)
Δῖον (Αἰολεῖς)	Δωρον (Δωριεῖς)	<table border="0"> <tr> <td>Ἀχαιῶν (Ἀχαιοί)</td> </tr> <tr> <td>Ἴωνα (Ἴωνες).</td> </tr> </table>	Ἀχαιῶν (Ἀχαιοί)	Ἴωνα (Ἴωνες).															
Ἀχαιῶν (Ἀχαιοί)																			
Ἴωνα (Ἴωνες).																			
<table border="0"> <tr> <td>Ἰούλον (Αἰολεῖς)</td> <td>Ἰούρον (Δωριεῖς)</td> </tr> <tr> <td>Ἰούλον (Αἰολεῖς)</td> <td>Ἰούρον (Δωριεῖς)</td> </tr> </table>		Ἰούλον (Αἰολεῖς)	Ἰούρον (Δωριεῖς)	Ἰούλον (Αἰολεῖς)	Ἰούρον (Δωριεῖς)	<table border="0"> <tr> <td>Ἰούλον (Αἰολεῖς)</td> <td>Ἰούρον (Δωριεῖς)</td> </tr> <tr> <td>Ἰούλον (Αἰολεῖς)</td> <td>Ἰούρον (Δωριεῖς)</td> </tr> </table>	Ἰούλον (Αἰολεῖς)	Ἰούρον (Δωριεῖς)	Ἰούλον (Αἰολεῖς)	Ἰούρον (Δωριεῖς)									
Ἰούλον (Αἰολεῖς)	Ἰούρον (Δωριεῖς)																		
Ἰούλον (Αἰολεῖς)	Ἰούρον (Δωριεῖς)																		
Ἰούλον (Αἰολεῖς)	Ἰούρον (Δωριεῖς)																		
Ἰούλον (Αἰολεῖς)	Ἰούρον (Δωριεῖς)																		

ἠθικὴν ἔξιν, καὶ ὀρμέφυτον, καὶ φυσικὸν ἐπομένως ὀργανισμὸν διάφορον. Τὸ αἷμα τοῦ γένους ἀναφαίνεται καὶ εἰς τὸ φυσικὸν σχῆμα, καὶ εἰς τὴν ἠθικὴν ἔξιν μετὰ μυριάδας ἐτῶν εἰς τὴν φυλὴν· τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος συνεκροτήθη ἀπὸ αὐτόχθονας παλαιότερους κατοίκους, καὶ Πελασγοὺς, ἀπὸ Δωριεῖς καὶ Ἴωνας, Ἀθηναίους καὶ Σπαρτιατάς. Αὐτοὺς διακρίνει ὁ παρατηρητὴς καὶ εἰς τὴν ἐνυπαρχούσαν γενεάν· ἡγουν τῶν προκαταρκτικῶν γενῶν ἴχνη, καὶ ὀρμέφυτον ὀργανισμὸν, καὶ ἠθικὴν ἔξιν.

Τὸ δεύτερον εἶδος τῶν ἀποίκων ἦλθε μετὰ τρεῖς περίπου γενεάς. Μετὰ 72, ὡς ἔγγιστα, ἔτη διάφοροι ξένοι, φεύγοντες πολιτικὰς καὶ θρησκευτικὰς ταραχὰς τῆς πατρίδος των, ἐπλησίασαν εἰς τὰ παράλια τῆς Ἑλλάδος, οἱ μὲν ἔχοντες ἀρχηγούς Αἰγυπτίους, ὡς τὸν Κέκρωπα καὶ Δαναὸν, ἐξ ὧν ὁ μὲν ἐκατοίκησε τὴν Ἀττικὴν, ὁ δὲ νικηθεὶς παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Αἰγύπτου ἀνεχώρησε, καὶ ἐλθὼν εἰς τὸ Ἄργος ἤρπασε, βοηθούμενος ἀπὸ τοὺς φατριαστάς τουτὸν θρόνον ἀπὸ τοὺς διαδόχους τοῦ Ἰνάχου (α). Ἄλλοι, ὀδηγούμενοι ἀπὸ τὸν ἐκ Φοινίκης Κάδμον, καὶ τὸν ἀπὸ Φρυγίας Πέλοπα, ἔκτισαν ὁ μὲν τὴν Καδμείαν, ἔπειτα τὰς Θήβας εἰς τὴν Βοιωτίαν· ὁ δὲ ὠφελούμενος ἀπὸ τοὺς κομισθέντας θησαυρούς του ἐσυνάθροισεν ἰκανὴν αὐτόχθονοπελ σικκὴν δύναμιν, καὶ κυριεύσας τὸ πλεσιότερον μέρος τῆς Χερσονήσου Ἀπίας, ὠνόμασεν ἅπασαν Πελοπόννησον (β). Οὕτω ἐκπληροῦνται τὰ δύο εἶδη τῶν ξένων εἰς τὴν Ἑλλάδα, περὶ ὧν εἰρέθη προλαβόντως.

(α) Εὐριπίδ. εἰς Ὀρέσ. σίχ. 931.

(β) Πέλοπα δὲ πρῶτον κλήθει χρημάτων, ἃ ἦλθεν ἐκ τῆς Ἀσίας ἔχων, εἰς ἀνθρώπους ἀπόρους δύναμιν περιποιησάμενον, τὴν ἐπωνυμίαν τῆς χώρας, ἐπηλύτην ὄντα, ὅμως σχεῖν κ.τ.λ.

Θουκυδίδ. Ξυγγρ. Α'. Κεφ. α'. § 9. — Ὅρα Σοφοκλ. Αἴας σίχ. 1292· καὶ Στράβ. Βιβλ. VI. § 321.

Διαφωνοῦσιν οἱ συγγραφεῖς περὶ τῆς ἐποχῆς τῶν ἀποικιῶν τούτων· πλὴν ἅπασαι ἔχουν τὸν ἰδιαιτέρον χαρακτήρα τῆς δεκάτης πέμπτης, ἢ ἕκτης ἑκατονταετηρίδος Π. Χ. Διὸ, κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ Ἰσσερίου, καὶ ἄλλων ἀρχαιολόγων, ὁ Κέκρωψ ἦλθεν εἰς τὴν Ἀττικὴν περὶ τὸ 1556, ὁ Δαναὸς κατὰ τὸ 1485, ὁ Κιάδμος εἰς τὰ 1549, ὁ Δάρδανος εἰς τὸν Ἑλλησποντον εἰς τὸ 1449 ἔτος· ὁ ἔστι ἦσαν σύγχρονοι σχεδὸν τῆς ἐξόδου τοῦ Μωϋσέως, ἧτις συνέβη κατὰ τὸ 1491 ἔτος Π. Χ. φεύγοντος ἀναντιρρήτως τὴν καταδυναστείαν τοῦ Φαραῶ, καὶ μεταφέροντος τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαὸν καὶ τὰ ἱερά αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας· ὥστε τὸ πλειότερον μέρος τοῦ ἔθνους, ἀκολουθοῦν τὸν Μωϋσῆν, διευθύνετο εἰς τὴν Παλαιστίνην· καὶ μέρος ἀκολουθοῦν ἐπισήμους φατριαστὰς καὶ ἀρχηγούς μετέβη εἰς τὴν Ἑλλάδα. Τὸ μὲν ἐσταμάτησεν εἰς τὰς ἐρήμους καὶ διεφύλαξε καθορὰν τὴν ὀρησκευτικὴν τοῦ πεποίθησιν καὶ τὰ ἔθιμα· τὸ δὲ εὗρον εἰς τὰς ἀποικίας ἄλλους λαοὺς, ὀρησκεύαν καὶ ἔθιμα διαφορετικὰ, συνεμορφώθη μετ' αὐτῶν ἐξωτερικῶς, διατηροῦν, ἴσως, τὴν ὀρησκευτικὴν λατρείαν τοῦ ἐνιαίου θεοῦ ὑπὸ τὸ κάλυμμα τῶν μυστηρίων. Καὶ ἰδοὺ ἡ ταυτότης τῆς ὀρησκευτικῆς ἐννοίας· ἦγον τὸ ἔνιαίου ἢ ἀγνώστου θεοῦ τῶν Ἑλλήνων, καὶ τῶν Ἀσιανῶν.

Οἱ Ἰσραῖλοι ἦσαν, φαίνεται, πλάνητες ἀπὸ Ἀβραάμ. μέχρι τῆς ἐλεύσεως αὐτῶν εἰς τὴν Παλαιστίνην· ἦγον μετὰ τῶν 2000 καὶ 1500 ἐτῶν. Οὗτοι περιεφέροντο εἰς τὴν ἔρημον 250 ἔτη, καὶ κατὰ τινας 430, ἕως οὗ ὀδηγούμενοι ἀπὸ τὸν μέγαν αὐτῶν Νομοθέτην καὶ τοὺς διαδόχους αὐτοῦ, ἐκατοίκησαν, σταματήσαντες εἰς τὴν ὑποσχεθεῖσαν γῆν. Ἡ ἐποχὴ ἄρα τῆς ἐξόδου τοῦ Μωϋσέως καὶ τῆς πλάνης τῶν Ἰσραῖλων εἰς τὴν ἔρημον, συμπίπτει μετὰ τῆς ἐποχῆς σχεδὸν τῶν ἀπὸ Αἴγυπτου, Φρυγίας, καὶ Ἀσίδαν ἀποικιῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα· ἦγον μετὰ

τοῦ δεκάτου πέμπτου, καὶ ἕκτου αἰῶνος Π. Χ. (α). Ἐκ τούτου συμπεραίνει πᾶς τις πρῶτον τὴν αἰτίαν τῶν εἰς ἐκείνην τὴν ἐποχὴν συνεχῶν ἀποικιῶν, κατοικισμῶν, καὶ διώξεων· καὶ δεύτερον, ὅτι οἱ ἀρχηγοὶ, ὡς μὴ κινούμενοι ἀπὸ τὸ συναλλαγματικὸν πνεῦμα τῶν πρώτων Φοινίκων, δὲν ἔκλεξαν πάντοτε παραλίους καὶ ἐμπορικὰς θέσεις, ὡς συνέβη πρὶν, καὶ μετὰ τὰ Τρωϊκὰ, εἰς τὴν εἰσβολὴν τῶν Ἰρακλεοδωριέων κ.τ.λ.

Ἡ πρόοδος τοῦ πολιτισμοῦ, εἰσαχθέντος ἀπὸ τὸν Ἰναχον ἐμποδίσθη, φαίνεται, ἀπὸ ἐσωτερικὰς ταραχὰς, μεταναστάσεις, καὶ ληστρικὰς εἰσδρομὰς· καὶ ἔτι, ἴσως, μᾶλλον ἀπὸ τοπικοὺς καταποντισμοὺς, ἢ φυσικὰς καταστροφὰς. Ἐκ τούτου ἐχάθησαν καὶ τὰ γράμματα τὰ μετακομισθέντα ἀπὸ τὸν Ἰναχον, καὶ τοὺς πρώτους Φοινίκας. Διὸ ἀποδίδουσιν ἡμαρτημένως τὴν πρώτην μετακόμισιν τῶν Γραμμάτων εἰς τὴν Ἑλλάδα εἰς τὸν Κάδμον, ὅστις κυρίως ἐτελειοποίησε, μετὰ τὴν ἔλευσίν του, τὸ ἤδη εὑρισκόμενον Φοινικικὸν ἢ Καρικὸν Ἀλφάβητον (β). Ὁ Κέρκωψ εὔρε τοὺς διασωθέντας ἀνθρώπους χωρισμένους, ἀγρίους καὶ μόλις ἔχοντας ἀμυδρὰν ιδέα τῶν θεῶν, τῶν ἐθίμων καὶ γραμμάτων τῶν πρώην Φοινίκων. Τοῦτο ἠπάτησε βεβαίως τὸν πα-

- (α) Heeren. Ἐγχειρ. τῆς Παλ. Ἱστορ. Ὄρα τὴν πρὸ τοῦ Κύρου ἐποχ.
Berruger Hist. du peuple de Dieu.
Belandi. Antiq. Saer. Hebr.
Michaëlis. Droit Mosaique.
Cuvier. Rev. univers. καὶ ἀλλαχοῦ.

(β) Ὑστερον δὲ παρά τοῖς Ἕλλησι γενομένου κατακλυσμοῦ διὰ τὴν ἐπομβρίαν τῶν πλείστων ἀνθρώπων ἀπαλομένων, ὁμοίως τούτοις καὶ τὰ διὰ γραμμάτων ὑπομνήματα συνέβη φθαρῆναι . . . Δι' ἧς αἰτίας πολλαῖς ὕστερον γενεαῖς Κάδμος ὁ Ἀθήνηρος, ἐκ τῆς φοινίκης πρώτος ὑπελήφθη, κομίσας γράμματα εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἀπ' ἐκείνου τὸ λοιπὸν οἱ Ἕλληνας ἔδοξαν ἄσι τι προτρυφίσκειν, περὶ τῶν γραμμάτων κοινῆς τινος ἀγνοίας κατεχούσης τοὺς Ἕλληνας. (Διόδ. Βιβλ. Α' § 5'.)

τέρα τῆς ἱστορίας, ὅτι πρὸ τῆς καθόδου τῶν Καδμαίων δὲν ὑπῆρχον γράμματα εἰς τὴν Ἑλλάδα (α). Ὁ Κέκρωψ, συναθροίσας τοὺς διεσκορπισμένους κατοίκους, ἔκτισε τὰς Ἀθήνας ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἀθηναῖς. Ἡ δὲ ἐπίπεδος Βοιωτία ἀφιερύθη ὑπὸ τὸν θεὸν τῶν ὑδάτων Ποσειδῶνα (β). Διὰ τοῦτο καὶ ὁ πολιτισμὸς βραδύς, καὶ ἡ ἱστορικὴ ἀπόδειξις δύσκολος καὶ σκοτεινὴ εἰς ἅπασαν τὴν πρὸ τῶν τελευταίων ἀποικιῶν ἐποχὴν, καὶ πρὸν χρόνον ὕστερον ἀμφίβολος καὶ μετὰ μυθικῶν διηγημάτων μεμιγμένη (γ). ἡ ἠθικὴ βελτίωσις παντὸς ἔθνους προχωρεῖ βραδέως· ἕκαστον βῆμα ἀπαιτεῖ αἰῶνας, εὐτυχεῖς περιστάσεις καὶ σταθερὰν ἐπιμονὴν, διερχόμενον τὴν τραχεῖαν πειρατικὴν ὁδόν. Φρόνιμος καὶ ἀνδρεῖος ἀρχηγὸς δύναται καὶ ἀποικίαν νέαν νὰ συστήσῃ, καὶ δουλωμένον ἔθνος νὰ ἐλευθερώσῃ, δίδων εἰς αὐτὸ πολιτικὴν ὑπαρξιν. Ἀλλ' ἡ ἠθικὴ ὀντότης, ἢ, ὡς λέγουσιν, ἡ ἐθνικότης στηρίζεται, εἰς τὴν πολυχρόνιον λατρείαν τῆς αὐτῆς Ὀρη.

(α) Ἡρόδ. Βιβλ. γ'. § 58.

(β) Πολλοὶ ἐκ τῶν νεωτέρων καὶ μάλιστα ὁ Κύριος Κρουβιέρ ὑποθέτουσιν, ὅτι οἱ καταποντισμοὶ οὗτοι εἶναι ἡ ἐξήγησις τῆς ἐννοίας, τὴν ὁποίαν εἶχον ὅλα τὰ ἀρχαῖα ἔθνη περὶ τοῦ παγκοσμίου κατακλυσμοῦ. Ἡ ὑπαρξίς αὐτοῦ εἶναι ἱστορικῶς ἀποδεδειγμένη. Λί καθημεριναὶ ἀνακαλύψεις τῆς Γεωλογίας βεβαιοῦσιν τὴν Θαυμασίαν ἔκθεσιν τοῦ ἀπαραδειγματίστου Νομοθέτου καὶ ἱστορικοῦ τῶν Ἰβραίων· ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον δὲν ἐμποδίζει νομίζω, τοὺς μετὰ ταῦτα κατὰ μέρος καταποντισμοὺς, τὰς κρατηρικὰς ἐκρήξεις, τοὺς σεισμοὺς, καὶ τὰς ἐκ τούτων φυσικὰς καταστροφάς. Πῶς ἐξηγοῦνται τὰ ἀναρίθμητα Αἰγυπτιακὰ, Φοινικικὰ, καὶ Ἀσιατικὰ μνημεῖα τὰ εὑρισκόμενα εἰς ὅλην σχεδὸν τὴν ἑκτασιν τῆς Ἀμερικῆς, ἡ ὁμοιότης τῆς γλώσσης τῶν βορειοτέρων Ἀμερικανῶν καὶ Ἀσιανῶν, ἡ ἀφάνισις τῆς Ἀτλαντικῆς τοῦ Πλάτωνος καὶ τῶν νήσων, περὶ ὧν λαλεῖ ὁ περιβόητος Κάν εἰς τὴν ἱστορικὴν του Φυσικὴν.

(γ) Τὰ γὰρ πρὸ αὐτῶν καὶ τὰ ἔτι παλαιότερα σαφῶς μὲν εὔρειν διὰ χρόνου πλῆθος ἀδύνατα ἦν. (Θουκυδ. Ξυγγρ. Α'. § 1.)

σκειάς, τῶν ἰδίων νόμων, ἐθίμων καὶ ἠθῶν. Ἐκ τούτου γεννᾶται τὸ ἐθνικὸν ἐκεῖνο φρόνημα δι' οὗ ἐνοῦνται εἰς ἓν στερεὸν σῶμα ὅλα τὰ μέλη τοῦ αὐτοῦ ἔθνους· ἀλλέως χωρισμένα, ὁμοιάζουσι τὴν σκόνιν, ὡς λέγει εὐρυῶς εἰς ἓκ τῶν νεωτέρων (α), τὴν ὅποιαν ὁ ἀνεμος διασκορπίζει εὐκόλως καὶ ἀφανίζει· ἀλλὰ τῆς ἐνότητος ἢ ἐθνικότητος ἢ ἔννοια αὕτη εἶναι ἢ δυσκολωτέρα καὶ ἢ τελευταία, τὴν ὅποιαν συλλαμβάνουσι πάντοτε τὰ ἔθνη· οὔτε εἰς τὴν ἀρχὴν, οὔτε, ἴσως, εἰς τὴν παρακμὴν τὴν γνωρίζουσι· ἤγουν τὴν αἰσθάνονται, ἀλλὰ μόνον εἰς τὴν ἀκμὴν καὶ τὴν πολιτικὴν εὐρωστίαν. Ἡ σωτήριος αὕτη ἔννοια ἀπαιτεῖ, ὡς εἰρέθη, σύμπνοιαν τῆς θρησκευτικῆς ἐννοίας καὶ τοῦ νόμου· χρόνον καὶ διάστημα πρόοδον εἰς τὸν πολιτισμὸν, καὶ πολυχρόνιον πολιτικὴν ὑπαρξίν. Εἰς δὲ τὴν Ἑλλάδα μόλις ἤρχησεν ἡ καλλιέργεια τῆς γῆς, τὰ γράμματα καὶ μέρος τεχνῶν ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τῶν τελευταίων ἀποικιῶν. Ὁ πρῶτος Μίνως ἐνομοθέτει κατὰ τὸ 1520 ἔτος εἰς τὴν Κρήτην· καὶ μετὰ μίαν καὶ ἡμίσειαν σχεδὸν ἑκατονταετηρίδα ἐσκόρπιζε τὸν πολιτισμὸν, ἡμερόνων τὰ ἦθη τῶν ἐγκατοίκων ὁ Ὀρφεὺς, ὁ Μουσαῖος, κ.τ.λ. Ὁ Δαίδαλος ἐτελειοποιεῖ τὰς τέχνας· καὶ πολὺ ὕστερον οἱ Ἀργοναῦται ἐπιχειρήσθησαν τὸν εἰς τὴν Κολχίδα περίπλουν· ὁ δεύτερος (κατὰ τοὺς νεωτέρους) Μίνως ἐμόρφωνε ναυτικὴν δύναμιν. Καὶ ὁμοίως ἐπὶ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου· ὁ ἐστὶ 800 ἔτη μετὰ τὸν Ἰναχον, οἱ Ἕλληνες δὲν φαίνονται προχωρημένοι εἰς τὰς ἐπιστήμας· καὶ ἐπὶ Ὀμήρου· ἤγουν 300 ἔτη μετὰ τὰ Τρωϊκά, αἱ πλείότεραι πόλεις τῆς Ἑλλάδος ἦσαν κτισμέναι χωρὶς ἀρχιτεκτονικῆς συμμετρίας (β).

(α) B. Constant.

(β) Δηλοῖ δὲ καὶ τόδε τῶν παλαιῶν ἀθρόναιαν οὐχ' ἠκιστα. Πρὸ γὰρ τῶν Τρωϊκῶν οὐδὲν φαίνεται πρότερον κοινῇ ἐργαζομένη ἢ Ἑλλάς. Θουκυδ. Ξυγγρ. Α. Κεφ. α' § 3.

Ὁ ἄνθρωπος διακρίνει εὐκόλως τὸ αἰσθημα τῆς ἡδονῆς καὶ τοῦ πόνου· ἀλλὰ γνωρίζει βραδέως τὰ ὅρια τοῦ δικαίου, καὶ τοῦ ἠθικοῦ συμφέροντος. Αἰσθάνεται, ὅτι ὑπερέχει τῶν λοιπῶν ζώων, ὀδηγούμενος βέβαια ἀπὸ τὸ ὑπόζοφον λαμπάδιον τοῦ λογικοῦ (α)· βλέπων ὁμῶς, ὅτι πᾶσα αὐτοῦ ἡ ἐνέργεια ἀναπτύσσεται διὰ τῆς ἐξωτερικῆς του δυνάμεως, ὑποθέτει δι' ἀπλοῦ τινος συλλογισμοῦ, ὅτι εἰς αὐτὴν μόνην συνίσταται ἡ ὑπεροχὴ του, καὶ ἐκλαμβάνει τὴν ἀνδρείαν καὶ τόλμην ὡς τὸ ἄθροισμα τῶν ἠθικῶν ἀρετῶν. Διὰ τοῦτο ὁ Ἰρακλῆς καὶ οἱ μιμηθέντες αὐτὸν ἥρωες ἐλατρεύοντο εἰς τοὺς ἀρχαιοτάτους τούτους χρόνους ὡς ἡμίθεοι (β), ὄχι αἰσχυρόμενοι, κατὰ τὴν ῥῆσιν τοῦ ἱστορικοῦ, τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ βίου, ἀλλὰ καὶ τιμώμενοι, καὶ ἐπαιρόμενοι δι' αὐτό (γ).

Οἱ ἥρωες ὁμῶς οὗτοι, καθαρίζοντες τὴν ἑλλάδα ἀπὸ ληστῶν καὶ κακούργων, ἐμάνθανον ἐνταυτῷ τοὺς διαφόρους αὐτῆς λαοὺς, ὅτι εἶχον τὴν αὐτὴν ἀρχὴν, ἐλάλουν τὴν ἰδίαν σχεδὸν γλῶσσαν, ἐλάτρευον τοὺς αὐτοὺς θεοὺς, ἐγνώριζον, ὅτι ἦτον ἓν καὶ τὸ αὐτὸ ἔθνος· καὶ συνελήφθη, ἀμυδρῶς πῶς εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀγερώχων κατοίκων, τὸ εὐγενὲς ἐθνικὸν φρόνημα, πρόξενον πάντοτε λαμπρῶν καὶ μεγάλων κατορθωμάτων (δ). Μετ'

(α) Μέχρι γὰρ τούτου ἡ φύσις αὐτῶν (τῶν ζώων) προῆλθεν, ὥστε αἰσθάνεται τοῦ λυπηροῦ καὶ ἡδέος, καὶ ταῦτα σημαίνει ἀλλήλοις. 'Ὁ δὲ λόγος ἐπὶ τῷ δηλοῦν ἐστὶ τὸ συμφέρον καὶ τὸ βλαβιερὸν, ὥστε καὶ τὸ Δίκαιον καὶ τὸ Ἄδικον. Λόγον δὲ μόνον ὁ ἄνθρωπος ἔχει τῶν ζώων. Ἀριστ. Πολιτ. Βιβλ. Α. κεφ. α'. § 10.

(β) Ὅρα τὰ περὶ Ἰρακλέους, Διόδ. Σικελιώτ. Βιβλ. IV § 9—10 Ἀπολ. Βιβλ. XI. Κεφ. 3, § 9—10 καὶ τὰς σημειώσεις τοῦ Κλαβιέρου· ἔτε δὲ τὸν αὐτὸν Κλαβιέρου περὶ τῶν πρώτων χρόνων τῆς ἑλλάδος Τόμ. Α. φύλ. 184-230-249.

(γ) Θουκυδ. Ξυγγρ. Α. Κεφ. α'. § 5.

(δ) Clavier, αὐτόσι Τόμ. I. § 17.

ὀλίγον ἢ ἀρπαγὴ τῆς Ἑλένης, λογισθεῖσα γενικὴ ὕβρις, ὤπλισε τὴν Ἑλλάδα. Ὅθεν, ἂν ἅπασα ἡ Ἑλλάς δὲν ἦτον ἠνωμένη εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν Μοναρχίαν, ἂν δὲν ὑπετάσσεται εἰς κοινόν τινα νόμον, ὑπῆρχεν ὀπισθοῦν τὸ ἐθνικὸν φρόνημα, τὸ ὁποῖον ἐξωογόνουν ἡ Θρησκεία, ἡ Διάλεκτος, αἱ ἑορταί, αἱ Πανηγύρεις, αἱ Ἀμφικτυονίαι, οἱ Ἀγῶνες καὶ τὰ Μαντεῖα (α).

Οἱ ἐκ κυνηγίου καὶ ναυτιλίας ζῶντες φιλελεύθεροι ἄνθρωποι προτιμῶσιν ἀνεξάρτητόν τι πολίτευμα καὶ τὴν κατ' οἴκους πατρικὴν ἡγεμονίαν· ἡ δὲ ἀνισότης τῶν καταστάσεων, τὴν ὁποῖαν ἐπιφέρει ὁ ἐμπορικὸς καὶ γεωπονικὸς βίος, κλίνει εἰς ἀριστοκρατικὴν καὶ μοναρχικὴν ἐξουσίαν. Οἱ πρῶτοι κάτοικοι τῆς Ἑλλάδος ἔζων φυλάττοντες τὴν ἀγροικὸν τῶν Θηρίων ἀσχετον ἀνεξαρτήσιαν· οἱ Πελασγοὶ ὅμως, ὡς πολεμικοὶ, ἦσαν φιλελεύθεροι, τυραννοῦντες τοὺς ἀδυνάτους, καὶ ὑποτάσσόμενοι εἰς τοὺς ἀρχηγούς των· αὐτὸ τοῦτο ἠκολούθησε καὶ εἰς τοὺς Αἰγυπτίους καὶ Φοίνικας, οἵτινες, ὡς ἔμποροι ἄμα καὶ γεωργοί, καὶ ὀδηγούμενοι πάντοτε ἀπὸ ἀρχηγούς καὶ ἀρχιφατρίαστὰς, ἐπροτίμων τὸ ἀριστοκρατικὸν πολίτευμα, τὸ ὁποῖον ἔπεται νὰ ἐσύστησαν καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἡ ὀλιγαρχικὴ αὕτη Κυβέρνησις διετηρήθη εἰς τὴν Ἀττικὴν μέχρι Θησέως. Ἡ ἀσφάλεια αὐξάνει τὴν εὐημερίαν καὶ αὐτὴ τὴν δύναμιν τῶν νέων τούτων Καταστημάτων· ὁ δὲ πολιτισμὸς καὶ τὸ εἶδος τοῦτο τῆς Κυβερνή-

(α) Εἰς τὰς ἑορτάς πᾶσα Ἑλληνικὴ πόλις ἔστελλε τὰ ἀριστουργήματα, κοινοποιουσα τὰς γνώσεις της. Πᾶσα Ἑλληνικὴ ἀποικία ἐσχετιζέτο μετὰ τῆς Μητροπόλεως. Οἱ ἀπομακρυσμένοι λαοὶ ἠδύναντο νὰ ζητήσωσι βοήθειαν ἀπὸ τοὺς ὁμογενεῖς αὐτῶν. Τὸ αὐτὸ ὄνομα Ἑλλήν ἐδίδοτο καὶ εἰς τοὺς κατοικοῦντας τὴν ἐλάσσονα Ἰσλίαν Ἑλληνας· αἱ σχέσεις καὶ ὁ δεσμός μεταξὺ αὐτῶν ἀπεκαθίστατο πυκνότερος. Ταῦτα πάντα διήγειρον τὴν ἀμίλλαν καὶ ἐξωογόνουν τὸ ἐθνικὸν πνεῦμα.

σεως ἐπροχώρουν καθ' ἐκάστην ἀπὸ τὰ παράλια εἰς τὴν μεσογειον Ἑλλάδα.

Οἱ λαοὶ, χωρισμένοι εἰς τὴν νηπιότητά των, ἔχουσι, φαίνεται, διὰ νομοθετικούς πίνακας, τὰ ἔθιμα, καὶ ἐξηγητὰς ἢ κριτὰς τοὺς γεροντοτέρους ἢ ἐμπειροτέρους, καὶ ἐνίοτε τοὺς πλέον πικνούργους. Ἀλλ', ὅταν μετ' ὀλίγον αὐξήσῃ ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν τῆς κοινωνίας, τότε συναυξάνουσιν αἱ σχέσεις μεταξὺ αὐτῶν, ἢ ἀναφορὰ ἐκάστου πρὸς ἕναστον, ὅλων πρὸς αὐτόν, καὶ τούτου πρὸς ἅπαντας· πολλαπλασιάζονται αἱ χρεῖαι, τελειοποιοῦνται τὰ ἐργαλεῖα, καὶ αἱ τέχναι, καὶ πᾶσα ἡ βιομηχανία· τότε, λέγω, αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην τοῦ κοινωνικοῦ δεσμοῦ, εἴτε τοῦ νόμου, χωρὶς τὴν βοήθειαν τοῦ ὀποίου δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ κοινωνία, οὔτε νὰ ἐλπίσωσιν οἱ ἄνθρωποι σταθεράν τινα καὶ μόνον εὐδαιμονίαν(α). Πῶς δύναται νὰ ὑπάρξῃ εἰρήνη καὶ εὐταξία ἀνευ νόμου μεταξὺ πολλῶν συζώντων ἀνθρώπων, ἀνίσων κατὰ τὴν διάνοιαν, τὴν δύναμιν, τὴν ἐπιτηδειότητα, τὴν κατὰστασιν, τὴν ἀνατροφήν καὶ ἀντίληψιν; χωρὶς, λέγω, ἐκείνης τῆς θείας δυνάμεως, ἣτις συνέχει καὶ διοικεῖ τόδε τὸ πᾶν (β); Μόνος ἄρα ὁ νόμος ἐξομαλύνει τὰς ἐξοχὰς καὶ ἐσοχὰς, καὶ φέρει τὰ βρευστὰ εἰς ἰσόπεδον. Τοιαύτη εἶναι ἡ θρυμασία νομικῆ ἰσότης. Πᾶσα ἄλλη εἶναι ἀνύπαρκτος χεῖμαιρα. Πῶς δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἁρμονία μεταξὺ ἀνίσων καὶ ἀναρμόστων πραγμάτων; Εἰς τοιαύτην λοιπὸν περίοδον ἔφθασε, φαίνεται, πρώτη ἡ Κρή-

(α) Ὡσπερ γὰρ καὶ τελειωθὲν βέλτιστον τῶν ζώων ἀνθρωπὸς ἐστίν, οὕτω καὶ χωρισθὲν νόμου καὶ δίκης χειρίστον πάντων· χαλεπωτάτη γὰρ ἀδικία ἔχουσα ὄπλα... 'Ἡ δὲ δικαιοσύνη πολιτικόν· ἡ γὰρ δίκη πολιτικῆς κοινωνίας τάξις ἐστίν· ἡ δὲ δίκη τοῦ Δικαίου κρίσις. (Ἄριστ. αὐτόθ.)

(β) Ὁ δὲ λίαν ὑπερβάλλον ἀριθμὸς (τῶν ἀνθρώπων) οὐ δύναται μετῆλθαι τάξεως· Σείας γὰρ δὴ τοῦτο δυνάμεως ἔργον, ἣτις καὶ τόδε συνέχει τὸ πᾶν. (Ἄριστ. Πολιτ. Βιβλ. Ζ', κεφ. δ', § 5.)

τη, ἥτις καὶ πρώτη ἠσθάνθη τὴν ἀνάγκην, καὶ πρώτη μετερρύθμισε τὰ ἥθη τῆς· πρώτη ἐκαλλιέργησε τὰς τέχνας, καὶ πρώτη ἐσύστησε καὶ νόμους.

Κ Ε Φ Α Λ Λ Ι Ο Ν Γ ο υ .

Π Ε Ρ Ἰ Τ Ἥ Σ Κ Ρ ἦ Τ Η Σ Κ Α Ἰ Τ Ο Ὑ Μ Ἰ Ν Ω Σ .

Ἡ Κρήτη, κειμένη ἀπέναντι τῆς στερεᾶς Ἑλλάδος, ἔχουσα λιμένας καὶ ἀκρωτήρια, πρώτη προσέβαλεν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ναυτηλουμένων ξένων (α), καὶ πρώτη οἰκήθη. Οὗτοι καταβά-
τες εἰσήγαγον μετὰ τῶν θρησκευτικῶν δογμάτων καὶ τελετῶν τὴν Μουσικὴν, τὴν χρῆσιν τοῦ σιδήρου καὶ τὰς ἀναγκαιοτέρας τέχνας. Αὐτοῦ ἐσύστηθη τὸ πρῶτον πολιτικὸν καὶ νομοθετικὸν σύστημα (β). Ἰκεῖ μυθολογεῖται ἡ βρεφοφαγία τοῦ Κρόνου, ἡ παιδοτροφία τοῦ Διὸς, καὶ τῶν Τιτάνων ὁ κατὰ τῶν Θεῶν πόλεμος. Ἡ Κρητικὴ Ἰδὴ εἶναι ἡ κοιτὶς τῆς Ἑλληνικῆς Μυθο-

(α) Κρήτη τις γαῖ' ἐστὶ, μέσῳ ἐνὶ οἴνοπε πόντῳ. (Ὅμηρ. Ὀδυσσ. Γ. Στίχ. 178.)

(β) Ὑπὲρ δὲ τῆς Κρήτης ὁμολογεῖται· διότι κατὰ τοὺς παλαιούς χρό-
νους ἐτύγχανεν εὐνομουμένη, καὶ ζηλωταὶ ἑαυτῆς τοὺς ἀρίστους τῶν Ἑλλήνων ἀπέφηνεν. (Στράβ. Βιβλ. Χ. Κεφ. ΙV.)